

REGLUGERÐ

38

14. marz

um skráningu Íslendinga til stuðnings mannfræði- og ættfræðirannsóknum.

1. gr.

Gera skal spjaldskrá yfir alla Íslendinga, 15 ára og eldri, sem vitað er um frá landnámstíð og ekki hafa verið færðir á spjaldskrá Hagstofu Íslands, er hófst 16. október 1952. Gildir þetta ákvæði einnig fólk af erlendum uppruna, ef það hefur öðlzt íslenzkan ríkisborgararétt eða verið búsett hér á landi áður en hann kom til.

Spjaldskrá þessi skal vera vélrituð, gerð í tvíriti og geymd í Þjóðskjalasafni Íslands. Taka ákvæði þessi einnig til spjaldskrár þeirrar, sem um er rætt í 7. gr.

2. gr.

Hvern mann, karl eða konu, sem náð hefur 15 ára aldri, skal skrá á sérstakt spjald með fullu skírnarnafni, föðurnafni, ef kunnugt er, og ættarnafni, ef til er eða tíðkæpt hefur. Sé föðurnafn ókunnugt, en maður hafi verið kenndur við móður, skal nafn hennar skráð í stað föðurnafns. Sé föðurnafn ókunnugt og maður hafi ekki verið kenndur við móður, heldur við stað, skal svo einnig gert í spjaldskránni. Nöfn manna, sem auðkenndir eru með viðurnefni í fornum heimildum, skulu skráð með því.

Á spjald hvers einstaklings skal auk þess færa, ef heimildir greina:

- 1) fæðingardag, fæðingarár og fæðingarstað, dánardag, dánarár og dánarstað;
- 2) nöfn foreldra, atvinnu og heimili, er spjaldhafi fæddist;
- 3) nafn eða nöfn maka, giftingardag og giftingarár;
- 4) nöfn barna, fæðingardag þeirra og fæðingarár, ásamt stuttri tilvísun um, hvað um þau varð; sé um óskilgetin börn að ræða, skal nafn barnsmóður (eða barnsföður, sé spjaldhafinn kona) skráð á sama hátt og nafn maka;
- 5) helztu æviatriði spjaldhafa (uppeldi, menntun, atvinnu, heimili, embætti, áhugamál og störf, þ. á m. ritstörf); vísa skal í ritskrá, ef til er;
- 6) tilvísun um helztu heimildir.

Á spjalðið skal ekki færa neitt annað en staðreyndir samkvæmt heimildum; og frá þeim skal skýrt í svo stuttu máli sem unnt er, án dóma, hvort heldur um menn eða málefni.

3. gr.

Spjaldskrárgerð þessi skal fara fram á vegum Þjóðskjalasafns Íslands; en til þess að annast hana skal ráðinn sérstakur starfsmaður, æviskrárritari, er lagt hefur stund á íslenzka ættfræði og mannfræði, enda sýnt hæfni og áhuga á því sviði.

4. gr.

Að samningu spjaldskrárinnar skal unnið í áföngum, þannig að tekið sé fyrir eitt tímabil í senn, afmarkað af þeim aðalheimildum íslenzkrar mannfræði, sem úr er að vinna. Skal fyrst tekið fyrir það tímabil, sem kirkjubækur og manntöl ná til, en síðan rakið aftur í tímann, þar sem aðrar heimildir, svo sem ættartölubækur, alþingisbækur, annálar, íslenzk fornbréf, Sturlunga og landnámabækur, taka við og segja til um, hvernig áfangar spjaldskrárgerðarinnar skuli afmarkaðir. En kanna skal til hlitar, auk slíkra aðalheimilda hvers tímabils, hverja þá mannfræði- og ættfræðiheimild, prentaða og óprentaða, sem til er um það, svo að tryggt sé, að spjaldskráin verði eins tæmandi og unnt er.

38

14. marz

5. gr.

Æviskrárritari skal kosta kapps um að koma sem fyrst upp spjaldskrárstofni fyrir hvert það tímabil, sem fyrir er tekið við spjaldskrárgerðina. Skal þá látið nægja í bili að færa nafn hvers manns, karls eða konu, 15 ára eða eldri, sem uppi var á því tímabili, á spjald, ásamt allra nauðsynlegustu upplýsingum til þess að auðkenna hann meðal samnefndra manna: fæðingardegi og fæðingarári, dánardegi og dánarári, foreldranöfnum og fæðingarstað, — ef heimildir greina.

Síðar skal spjald hvers einstaklings fyllt út, eftir því sem tími og starfskraftar leyfa, með þeim upplýsingum og æviatriðum, sem spjaldskráin á, samkvæmt 2. gr., að geyma.

6. gr.

Æviskrárritari skal gera sér far um að fá áhugamenn um íslenzka mannfræði og ættfræði til liðs við sig við spjaldskrárgerðina, þannig að þeir taki að sér æviskráningu fyrir hana í sem flestum héruðum og byggðarlögum landsins. Skal hann hafa samráð um slíka samstarfsmenn við þau félög íslenzkra mannfræðinga og ættfræðinga, sem til eru eða stofnuð kunna að verða, svo og við sögufélög og áttthaga-félög. Ber æviskrárritara að koma skipun á æviskráningu slíkra samstarfsmanna og láta þeim í té prentuð eyðublöð fyrir æviskrár þeirra, svo að þær verði samræmdar og þurfi sem fæstra breytinga við, er þeir verða færðar á spjaldskrána.

7. gr.

Jafnframt spjaldskrá þessari yfir alla Íslendinga, 15 ára og eldri, sem vitað er um frá landnámstíð og ekki hafa verið færðir á spjaldskrá Hagstofu Íslands frá og með 16. október 1952, skal sams konar spjaldskrá gerð um alla Íslendinga, 15 ára og eldri, sem látizt hafa eftir þann dag. Gildir það ákvæði einnig fólk af erlend-um uppruna, ef það hefur öðlzt íslenzkan ríkisborgararétt.

Hagstofa Íslands lætur æviskrárritara í þessu skyni í té skrá við lok hvers árs um þá, sem létust á því ári. Ef óskað er, lætur Hagstofan honum einnig í té afrit gagna, sem hún hefur um þá menn, eftir því sem ástæður leyfa.

Skylt er og prestum þjóðkirkjunnar og prestum eða löggiltum forstöðumönnum annarra trúfélaga í landinu að skrá á prentuð eyðublöð, sem æviskrárritari sendir þeim, æviatriði hvers manns, karls eða konu, 15 ára og eldri, sem andast hefur í söfnuðum þeirra. Skulu þær æviskrár einnig sendar æviskrárritara í lok hvers árs.

Að fengnum þessum og öðrum nauðsynlegum gögnum skal æviskrárritari, þegar búið er að bera þau saman við frumheimildir, kirkjubækur og manntöl, færa nafn hvers látins einstaklings á sérstakt spjald, svo sem fyrir er mælt í 2. gr., og fylla það út með þeim upplýsingum, sem þar eru upp taldar.

8. gr.

Skylt er starfsmönnum ríkisins og opinberra stofnana, ef óskað er, að láta æviskrárritara í té nauðsynlegar upplýsingar úr bókum embættisins eða stofnunarinnar.

9. gr.

Brot gegn reglugerð þessari varða sektum, 100—3000 krónum.

10. gr.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt heimild í 7. gr. laga nr. 30/1956, öðlast þegar gildi.

Menntamálaráðuneytið, 14. marz 1959.

Gylfi Þ. Gíslason.

Birgir Thorlacius